

30 november 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klaagster,

juridisch adviseur: mr. S.S. van Gijn, advocaat te Amsterdam,

tegen:

[naam],

geboren op [datum], overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tijdens zijn leven vicaris-generaal van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 13 juli 2012. Op 25 juli 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van Diaken drs. [naam], Kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

Op 21 november 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden, met uitzondering van drs. A.M. van Beelen, die overigens wel betrokken is geweest bij de advisering.

Klaagster is verschenen met haar echtgenoot de heer [naam]. Zij heeft haar standpunt toegelicht en werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Van Gijn.

Namens het Bisdom is verschenen Diaken drs. [naam], Kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam.

2. De klacht

2.1. Klaagster ging eind jaren [jaar] tot in ieder geval [jaar], elke zondag met haar broers [naam] en [naam] mee naar de woning van aangeklaagde. De broers van klaagster waren misdienaar bij het nonnenklooster aan het [naam] waar aangeklaagde aan verbonden was.

Het gebeurde dan telkens dat aangeklaagde klaagster bij hem op schoot trok. Aangeklaagde had een groot boek voor zich om daaruit een verhaaltje voor te lezen. Ondertussen ging aangeklaagde met zijn hand onder de rok van klaagster. Hij betastte klaagsters blote lichaam, te weten haar vagina, borsten en buik.

Ook kwam het voor dat er gezamenlijk scrabble werd gespeeld. De broer(s) van klaagster zaten aan de ene kant van de tafel en klaagster en aangeklaagde aan de andere kant van de tafel, zodat aangeklaagde buiten het zicht van de broer(s) klaagster onder haar kleding kon betasten.

Voorts heeft aangeklaagde bij twee gelegenheden, tijdens het spelen van verstoppertje in de duinen, klaagster betast zoals hierboven omschreven.

Gedurende zes jaren lang, elke zondagmiddag, vond het seksueel misbruik zoals hiervoor omschreven plaats. Het misbruik begon toen klaagster zes jaar was en stopte toen zij 12 jaar oud was.

2.2. Door het gebeurde, zoals omschreven onder 2.1., kan klaagster niemand vertrouwen die achter haar staat. Klaagster kan niet tegen zachte aanrakingen.

In haar werkzaamheden vermijdt klaagster diverse cursussen, omdat zij bang is dat hierdoor emoties vrijkomen. Dit is ook een keer gebeurd tijdens een cursus palliatieve zorg in een klooster in [provincie]. De sfeer van dit klooster wekte bij klaagster de associatie op met het nonnenklooster aan het [naam], waardoor zij een emotionele uitbarsting kreeg en anderhalve dag heeft gehuild.

Klaagster heeft het misbruik jaren lang weggestopt. Zij heeft hierover nooit met haar familieleden durven praten. De vader van klaagster keek erg op tegen de R.K.-Kerk en deed veel werk voor de Kerk. Klaagster was bang dat haar verhaal niet geloofd zou worden. Ook aan haar man heeft klaagster niet over het misbruik gesproken. Pas op het moment dat zij een klacht bij de Klachtencommissie in wilde dienen, heeft zij haar man ingelicht.

2.3. Klaagster wenst met haar klacht ondersteuning te bieden aan de klachten die de zusters van klaagster tegen aangeklaagde hebben ingediend. Klaagster verzoekt haar klacht gegrond te verklaren.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Diaken drs. [naam], Kanselier van het bisdom Haarlem-Amsterdam heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat door de zusters van klaagster gelijksoortige klachten zijn ingediend jegens aangeklaagde. Echter, noch in het persoonsdossier, noch in het gesloten dossier van aangeklaagde is terug te vinden dat aangeklaagde in het verleden in verband is gebracht met seksueel misbruik. Wel is aangeklaagde bekend bij de Commissie Deetman.

Ter zitting heeft diaken drs. [naam] aangegeven niet te twijfelen aan het waarheidsgehalte van de klacht van klaagster en daarin mee te gaan. Te meer nu de klachten van de zusters van klaagster vrijwel identiek zijn en uit correspondentie van en met aangeklaagde afgeleid kan worden dat aangeklaagde een zeer dominante persoonlijkheid had. Uit andere klachten, bij diaken drs. [naam] bekend, volgt dat juist de macht en dominante persoonlijkheid van geestelijken vaak mede bepalend zijn voor het al dan niet plegen van seksueel misbruik.

Diaken drs. [naam] heeft aangegeven dat het misbruik, zoals door klaagster omschreven, volstrekt onaanvaardbaar is. Namens de Bisschop is klaagster uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ruim [aantal] jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende zes jaren lang, elke zondagmiddag, heeft aangeklaagde klaagster seksueel misbruikt door haar bij hem op schoot te trekken en vervolgens haar blote buik, borsten en vagina te betasten. Daarnaast heeft aangeklaagde klaagster meegenomen naar de duinen en ook daar haar blote buik, borsten en vagina betast.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt de verklaring van klaagster ondersteund door de verklaring van [naam] in samenhang gezien met de verklaring van [naam]. Zo heeft [naam] beschreven dat zij samen met klaagster deel heeft genomen aan een cursus die plaatsvond in 2002 in een klooster. Op enig moment tijdens deze cursus barstte klaagster in tranen uit, liep weg en kwam moeilijk tot bedaren. Toen klaagster eenmaal gekalmeerd was vertelde zij aan [naam] hoe zij door een priester, gedurende zes jaren lang, was betast. Door de heer [naam] is eveneens verklaard dat klaagster, die bekend stond als een emotioneel stabiele vrijwilligster, tijdens het scholings- vormingsweekend onverwacht emotioneel en heftig reageerde. Over dit incident heeft klaagster ter zitting verklaard dat het klooster waar de cursus plaatsvond eenzelfde type klooster was als het nonnenklooster aan het [naam] waar aangeklaagde werkzaam was. Deze associatie maakte dat bij haar de gevoelens van destijds weer bovenkwamen.

Een van de broers van klaagster, [naam], heeft bevestigd dat klaagster door aangeklaagde tijdens het voorlezen op schoot werd genomen en onder haar rok werd betast, gedurende vele jaren en iedere week.

Daarnaast zijn door zowel de jongere als de oudere zus van klaagster haast identieke klachten (bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2012T767 en 2012T825) jegens aangeklaagde ingediend, die de klacht van klaagster ondersteunen. In beide klachten wordt gesproken over het op schoot zitten bij aangeklaagde, terwijl hij voorlas uit een boek en tegelijkertijd onder de kleding het blote lichaam van klaagsters betastte. Opvallend is dat het seksueel misbruik van de zusters zich in tijd lijkt op te volgen, in die zin dat wanneer de ene zuster 'te oud' werd het seksueel misbruik van deze zus stopte en dat van de volgende zuster begon.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zes jaar oud. De broers van klaagster waren als misdienaar verbonden aan het nonnenklooster waar aangeklaagde werkte. De vader van klaagster had de R.K.-Kerk hoog in het vaandel staan. Als geestelijke genoot aangeklaagde veel aanzien.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan. Diaken drs. [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Haarlem-Amsterdam de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 30 november 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, Zr.J.G.M. Verwijs O. Praem en drs. A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van Haarlem-Amsterdam en aan klager verzonden.

Op grond van art. 28.1 van de Procedure stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.